

LIFE-programmet i Danmark

Fakta og tal

LIFE-programmet har finansieret 106 projekter i Danmark over 78 koordinerende støttemodtagere med samlede projektomkostninger på 335 mio. EUR, hvoraf EU har bidraget med 162 mio.

LIFE-programmet er EU's finansieringsinstrument for miljø- og klimaforanstaltninger. Det har eksisteret siden 1992 og har medfinansieret mere end 5 500 projekter i hele EU og i tredjelande, mobiliseret mere end 12 mia. EUR og bidraget med mere end 5 mia. EUR til miljø- og klimabeskyttelse. LIFE-programmet bidrager fuldt ud til målene og målsætningerne for den europæiske "Green Deal".

Budgettet for perioden 2021-2027 er fastsat til 5,4 mia.

Følgende delprogrammer er omfattet (*):

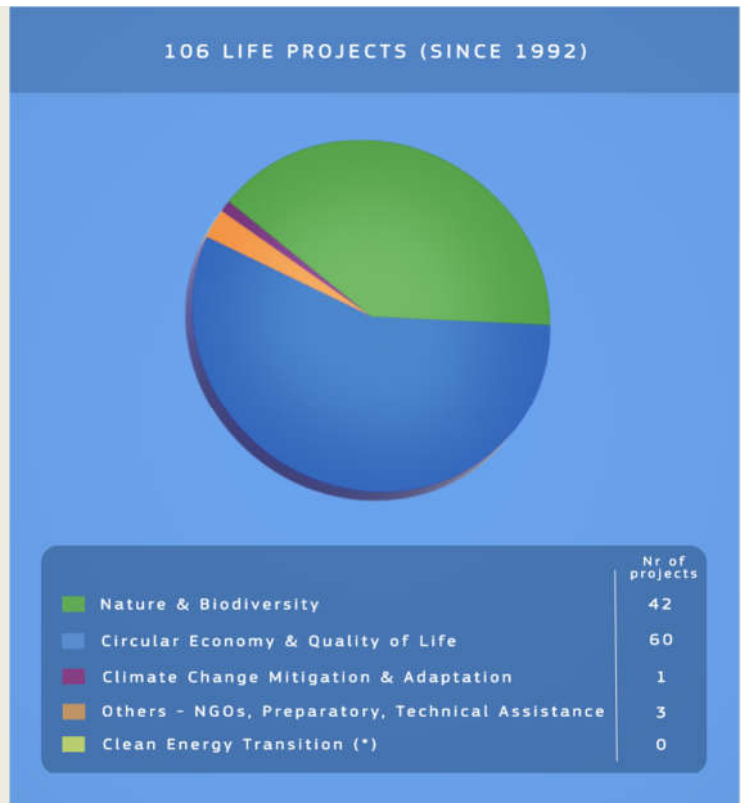
- **Natur og biodiversitet**
- **Cirkulær økonomi og livskvalitet**
- **Afbødning af og tilpasning til klimænderinger**
- **Overgang til ren energi** (første indkaldelse af projekter i 2021) (*)

For yderligere oplysninger:

https://cinea.ec.europa.eu/life_en

'The future is green. The future is LIFE' leaflet

Tidligere og afsluttede projekter er i dette dokument benævnt med den nye nomenklatur for LIFE-programmet 2021-2027

INVESTMENT IN LIFE PROJECTS IN DENMARK (€ million)

	TOTAL INVESTMENT	EU CONTRIBUTION
ALL LIFE projects	335	162
Nature & Biodiversity	156	88
Circular Economy & Quality of Life	167	67
Climate Change Mitigation & Adaptation	11.5	7
Others - NGOs, Preparatory, Technical Assistance	0.7	0.3

LIFE Natur og Biodiversitet

Aktionsområdet Natur og biodiversitet omfatter støtte til standardiserede handlingsprojekter til udvikling, anvendelse og fremme af bedste praksis i forbindelse med natur og biodiversitet samt "strategiske naturprojekter" (SNAP). Disse nye projekter støtter opfyldelsen af EU's natur- og biodiversitetsmål ved at gennemføre sammenhængende handlingsprogrammer i medlemsstaterne med henblik på at integrere disse mål og prioriteter i andre politikker og finansieringsinstrumenter, herunder gennem en koordineret gennemførelse af de prioriterede aktionsrammer, der er vedtaget i henhold til direktiv 92/43/EØF.

To date, the LIFE Nature and Biodiversity component has co-financed 42 projects in Denmark. These represent a total investment of €156 million, of which €88 million has been contributed by the EU.

LIFE's natur og biodiversitetdel har til dato medfinansieret 42 projekter i Danmark. Disse repræsenterer en total investering på 156 mio. euro, hvoraf EU bidrog med 88 mio. euro.

De afsluttede projekter fokuserede hovedsageligt på genoprettelse af habitater (klitter, kystlaguner, højmoser, overdrev, hede og fjorde, huledannende stenrev i Kattegat og vandsystemet i Mølleåen, det tørre overdrev ved Bøjden Nor, indlands klitter, atlantiske heder, og halvnaturlige levesteder ved Helnæs), og landområder med sjældne våde levesteder i Syddanmark), men også implementering af tiltag for at bevare visse typer af udryddelsestruede arter (hedepletvinge, engfugle, klokkefrø og snæbel). Projekterne blev hovedsageligt koordineret af Naturstyrelsen samt af regionale og lokale myndigheder.

SMART Natura-projektet, der blev samfinansieret under den tidligere informations- og kommunikationsdel, sikrede en smidig og omkostningseffektiv gennemførelse af Natura 2000-netværksplanerne i Danmark gennem udvikling af værktøjer til at lette samarbejdet mellem grundejere, kommuner (myndigheder) og landbrugsrådgivere.

Der er otte igangværende LIFE+ natur- og biodiversitetsprojekter i Danmark. En del af projekterne har til formål at forbedre bevaringsstatus for arter - den tykskallede flodmusling, kystfugle og padder. De andre projekter fokuserer på bevarelse og genopretning af levesteder, herunder kystnære levesteder, vådområder i klitområder, forstenende kilder, åbne skove, højmoser og basiske moser.

Der er et strategisk naturprojekt i gang i Danmark. LIFE NATUREMAN-projektets målsætninger er opsummeret nedenfor.

Landmanden som naturforvalter (NATUREMAN) LIFE16 IPE/DK/000006

NATUREMAN-projektet vil skabe og teste incitamenter til at integrere naturforvaltning i landbrugsaktiviteter som f.eks. græsning og biomassehøst, herunder udvikling af specialprodukter af høj værdi. Projektet fokuserer på våd- og græsmarkshabitater i 11 Natura 2000-områder i Jylland (Danmark) og bidrager til en mere holistisk tilgang til natur- og vandforvaltning.

[Resumé af projektet](#)

Cirkulær økonomi og livskvalitet

De foranstaltninger, der støttes under aktionsområdet Cirkulær økonomi og livskvalitet, vil bidrage til at nå vigtige EU-politiske mål som f.eks. overgangen til en cirkulær økonomi og til at beskytte og forbedre miljøkvaliteten. Under denne del vil strategiske integrerede projekter (SIP) på regionalt, multiregionalt, nationalt eller tværnationalt plan gennemføre miljø- eller klimastrategier eller handlingsplaner, der er udviklet af medlemsstaternes myndigheder og kræves i henhold til specifik miljø-, klima- eller relevant energilovgivning eller EU-politik. Disse projekter vil også sikre, at interessenterne inddrages, og fremme koordineringen med og mobiliseringen af mindst én anden finansieringskilde på EU-plan, nationalt plan eller privat plan.

This strand [formerly LIFE Environment and Resource Efficiency and Environmental Governance and Information] has co-financed 60 projects in Denmark thus far, representing a total investment of €167 million, of which €67 million has been provided by the EU.

Indtil dato har LIFE miljø- og ressourceeffektivitetstråden (tidligere LIFE Environment Policy and Governance component) medfinansieret 60 projekter i Danmark, hvilket repræsenterer en samlet investering på 167 mio. euro, heraf 67 mio. euro stillet til rådighed af EU.

De fokuserede hovedsageligt på anliggender som vandforvaltning ved flodbækkenmåling, emballage- og plastaffald, reduktion af drivhusgasemissioner, håndtering af industrielt og farligt affald, ren teknologi, genanvendelse af affald i byggesektoren og tilpasning til klimaændringer (naturlig risikostyring). Mere end tre fjerdedele af projekterne blev koordineret af internationale og store virksomheder. Andre koordinerende støttemodtagere var lokale myndigheder, forskningsinstitutioner, SMV'er, en faglig organisation og en stor virksomhed.

LIFE - Støtte til EUTR, der blev samfinansieret under den tidligere del vedrørende miljøforvaltning og miljøinformation, bidrog til at fremme en større og konsekvent gennemførelse af due diligence i træindustrien og trærelaterede industrier i henhold til EU's træforordning (EUTR).

Der er tre igangværende projekter. Det overordnede mål med LIFE NAUTILUS er at udvikle en intelligent ressourcebesparende teknologi, en næste generation af vaskemaskiner med en ny centrifuge, for at minimere gas- og elforbruget i rengøringsteknologier til genanvendelige plastkasser og gøre emballagen mere bæredygtig og ressourceeffektiv. LIFEFORFIT-projektets strategi er at udvikle værktøjer, modeller og manualer for at reducere hindringerne for implementering af naturnært skovbrug (CNF) kombineret med demonstration, afprøvning og udbredelse af CNF-praksis i stor skala. LIFE - Support EUTR II-projektet, der blev samfinansieret under den tidligere del af programmet for miljøforvaltning og -information, har til formål at reducere ulovlig skovhugst og forbedre bæredygtig skovforvaltning globalt gennem forbedret overholdelse, overvågning og håndhævelse af EUTR af de vigtigste forpligtelsesindehavere.

Et strategisk integreret projekt er blevet samfinansieret i Danmark under denne del. LIFE-IP CE Beyond Waste-projektets mål er beskrevet nedenfor.

Omdannelse af mere affald til ressourcer (LIFE-IP CE Beyond Waste) LIFE20 IPE/DK/000001

Danmarks affaldshåndteringssektor er fragmenteret og gennemføres gennem 98 lokale affaldshåndteringsplaner. Dette mindsker mulighederne for at skabe homogene fraktioner af høj kvalitet og tilstrækkelig stor mængde til en effektiv markedsføring af sekundære råstoffer. Desuden forbrændes store mængder affald til energiproduktion i stedet for at blive genanvendt.

Dette integrerede projekt har til formål at gennemføre den danske handlingsplan for cirkulær økonomi. Projektets tre hovedmålsætninger er: mere affaldsforebyggelse, cirkulær affaldshåndtering for at omdanne mere affald til sekundære ressourcer og bedre lovgivningsmæssige rammer for affald. Projektkoordinatoren, administrationen i Region Midtjylland, vil integrere cirkularitetsprincipper i offentlige indkøb og demonstrere over for erhvervslivet, hvordan cirkulær økonomi kan udrulles i praksis. Holdet ønsker også at identificere og overvinde lovgivningsmæssige hindringer for den cirkulære omstilling og afprøve genbrugsstationer og nye forretningsmodeller.

[Project summary](#)

LIFE Afbødning af og tilpasning til klimaændringer

Life-delen "Modvirkning af og tilpasning til klimaændringer" vil støtte foranstaltninger, der bidrager til at gennemføre den energi- og klimapolitiske ramme for 2030 og opfylde EU's forpligtelser i henhold til Parisaftalen om klimaændringer. Projekterne under denne del vil bidrage til en økonomi baseret på vedvarende energi og klimabestandig økonomi. Under denne del vil strategiske integrerede projekter (SIP) på regionalt, multiregionalt, nationalt eller tværnationalt plan gennemføre miljø- eller klimastrategier eller handlingsplaner, der er udviklet af medlemsstaternes myndigheder og kræves i henhold til specifik miljø-, klima- eller relevant energilovgivning eller EU-politik. Disse projekter vil også sikre, at interessenterne inddrages, og fremme koordineringen med og mobiliseringen af mindst én anden finansieringskilde på EU-plan, nationalt plan eller privat plan.

Indtil nu er der blevet samfinansieret et strategisk integreret projekt under denne del i Danmark. Målene for EU LIFE IP C2C CC-projektet er opsummeret nedenfor. Den samlede investering i dette projekt beløber sig til 11,5 mio. EUR, hvoraf EU bidrager med 7 mio.

En integreret strategi for klimaresistente byer (EU LIFE IP C2C CC) LIFE15 IPC/DK/000006

EU LIFE C2C CC-projektet vil skabe klimaresistente byer i en klimaresistent region ved at udarbejde en fælles, langsigtet strategi med inddragelse af lokale interessenter. Denne strategi vil føre til målrettet gennemførelse af lokale planer for tilpasning til klimaændringer, koordinerede CCA-analyser og -aktiviteter samt identifikation og forbedring af ressourcerne og tilpasningskapaciteten hos borgere, kommuner, forsyningselskaber og virksomheder i vandsektoren.

Projektgruppen betragter CCA-planer som en grænseoverskridende udfordring, hvor koordinering, vidensdeling og kapacitetsopbygning er nødvendige for at forbedre forvaltningen og udvikle værktøjer og innovation. SIP fokuserer på fire temaer i forbindelse med det hydrologiske kredsløb: hav og fjorde, floder, grundvand og regnvand. Disse suppleres af tre tværgående temaer: forvaltning, værktøjer og innovation.

[Project summary](#)

LIFE Overgang til ren energi

Med udgangspunkt i programmerne Intelligent Energi - Europa (2003-2013) og Horisont 2020 om energieffektivitet (2014-2020) fortsætter delprogrammet LIFE Clean Energy Transition med at støtte gennemførelsen af EU-politikker inden for bæredygtig energi. Den har navnlig til formål at lette overgangen til en energieffektiv, vedvarende energibaseret, klimaneutral og modstandsdygtig økonomi i hele Europa.

Underprogrammet LIFE Clean Energy Transition støtter projekter inden for følgende fem indsatsområder:

- 1) Opbygning af en national, regional og lokal politisk ramme til støtte for omstillingen til ren energi;
- 2) Fremskyndet teknologiudrulning, digitalisering, nye tjenester og forretningsmodeller og forbedring af de dertil knyttede faglige kvalifikationer på markedet;
- 3) Tiltrækning af privat finansiering til bæredygtig energi;
- 4) Støtte til udvikling af lokale og regionale investeringsprojekter;
- 5) Inddragelse og styrkelse af borgernes indflydelse i omstillingen til ren energi.

Vil du vide mere om LIFE?

- Besøg [LIFE-webstedet](#) og [LIFE-projekt databasen](#)

- Følg LIFE-programmet på de sociale medier:

- Tilmeld dig nyhedsbrevene [LIFE-programmet](#) og [CINEA Clean Energy](#)

- **Kontakt det nationale LIFE-kontaktpunkt i din medlemsstat:**

Navn: Mr Morten Skovgaard Olsen
Ms Jette Raal Stockholm
Ms Ida Kristine Søkilde Jelnes

Adresse: Holmens Kanal 20
DK-1060 København K
Tolderlundsvej 5
DK - 5000 Odense C

Tlf: +45 2565 0247 / +45 2932 7823
+45 2444 2062

E-mail: mso@efkm.dk / jerst@mst.dk / idksj@mst.dk

Hjemmeside: [Danish Environmental Protection Agency](#)

- **Kontakt dit NEEMO-overvågningsteam**

NEEMO EEIG – ELLE sia
skolas iela 10-8
LV - 1010 RIGA
Tel: +371 6 7242411
E-mail: elle@neemo.eu

Igangværende LIFE Natur og biodiversitetsprojekter				
Projekttitle	Projekt-nummer	Projektkronym og link til online resumé	Hjemmeside	Projektvarighed
Forbedring af naturlige levesteder for kystfugle i den vestlige Østersø	LIFE17 NAT/DK/000498	Better BirdLIFE	https://betterbirdlife.midelfart.dk/	09/2018 -> 10/2025
Nye levesteder for klokkefrø, andre padde og fugle for at modvirke problemer fra klimaændringer i kystområder	LIFE18 NAT/DK/000732	LIFE Clima-Bombina	https://www.vordingborg.dk/borger/miljoe-og-natur/natur/life-clima-bombina-2019-2023	09/2019 -> 12/2023
LIFE Åbne skove. Forbedring af bevaringsstatus for skovhabitater med fokus på Osmoderma eremita	LIFE18 NAT/DK/000747	LIFE Open Woods	http://amphi.dk/projekter/eu-projekter/eu-life/nyt-projekt-hos-amphi-life-open-woods-improvement-of-the-conservation-status-of-forest-habitats-with-a-focus-on-osmoderma-eremita/	09/2019 -> 12/2027
Gendannelse og forvaltning af fuglehabitater i det danske og tyske Vadehavsområde	LIFE19 NAT/DK/000922	LIFE Wadden Sea Birds	http://amphi.dk/projekter/eu-projekter/eu-life/nyt-projekt-hos-amphi-life-open-woods-improvement-of-the-conservation-status-of-forest-habitats-with-a-focus-on-osmoderma-eremita/	09/2020 -> 12/2026
BioScape - forbedring af biodiversiteten i landskabet	LIFE20 NAT/DK/000048	LIFE BioScape	N/A	10/2021 -> 10/2026

Igangværende LIFE-projekter om cirkulær økonomi og livskvalitet				
Projekttitle	Projekt-nummer	Projektkronym og link til online resumé	Hjemmeside	Projektvarighed
Muliggør effektiv gennemførelse og håndhævelse af EU-tømmerforordningen i 6 nøgleimportlande	LIFE18 GIE/DK/000763	LIFE - Support EUTR II	https://preferredbynature.org/projects/closing-gaps-illegal-timber-trad	07/2019 -> 06/2022
Skov egnet til fremtiden	LIFE19 ENV/DK/000013	LIFEFORFIT	https://lifeforfit.dk/	09/2020 -> 10/2028
Cirkulær økonomi ud over affald	LIFE20 IPE/DK/000001	LIFE-IP CE Beyond Waste	N/A	01/2022 -> 12/2029

Igangværende LIFE-projekter til afbødning af og tilpasning til klimaændringer				
Projekttitle	Projekt-nummer	Projektkronym og link til online resumé	Hjemmeside	Projektvarighed
EU LIFE IP C2C CC	LIFE15 IPC/DK/000005	EU LIFE IP C2C CC	https://www.c2ccc.eu/	11/2016 -> 12/2022